

ÅRSPLAN 2023-2024

GRINDVOLD BARNEHAGE

BIENVENUE (fransk)

Tu bi xêr hatî (kurdisk)

Dobrodošli (kroatisk)

chào mừng (vietnamesisk)

استقبال

(urdu)

I MIREPRITUR (albansk)

Маршалла (tsjetsjensk)

ยินดีต้อนรับ (thai)

POWITANIE (polsk)

Maligayang pagdating (filippinsk)

LAUKIAMAS (litauisk)

B

SOO DHAWEYN

(somal)

I

ترحيب (arabisk)

E

n

Karibuni (swahili)

V

E

Hoşgeldiniz (tyrkisk)

n

I

Qarshi Alimiz (uigur)

(engelsk)

D

A

Добродошао (serbisk)

(spansk)

добро пожаловать (russisk)

W

E

L

C

O

M

E

VELKOMMEN TIL GRINDVOLD BARNEHAGE

I barnehageåret 2023-2024, skal Grindvold barnehage driftes med 118 barn fordelt på seks avdelinger. Månestråle, Solgløtt og Regnbuen for barn fra 1- 3 år. Himmelblå, Nordlys og Stjerneskudd for barn fra 3-6 år. Stjerneskudd skal organiseres som forsterket avdeling dette barnehageåret. Det betyr at avdelingen forsterkes med ansatte som innehar spisskompetanse relatert til arbeid med barn som har behov for helhetlig tilrettelegging, og tilpasning av barnehagetilbudet

Barnehagens åpningstid er kl. 6.45- 17.00.

TELEFONNUMMER TIL AVDELINGENE:

1. etasje	2. etasje
Stjerneskudd, tlf. 477 90 647	Himmelblå, tlf. 913 94 234
Månestråle, tlf. 479 70 889	Nordlys, tlf. 477 93 576
Regnbuen, tlf. 479 70 892	Solgløtt, tlf. 479 70 890

KONTAKTINFORMASJON TIL STYRER OG FAGKOORDINATOR

Andrine Thalberg Styrer Grindvold barnehage	Tlf: 913 15 635 andrine.thalberg@moss.kommune.no
Heidi Ottesen Fagkoordinator	Tlf: 47276451 (tilgjengelig i tidsrommet 8-15)

Barnehagens lovverk, rammeverk og planverk—hvordan henger alt sammen?

NORGES GRUNNLOV

FNs BARNEKONVENSJON. Skal ivareta barns rettigheter

BARNEHAGELOVEN. Beskriver barnehagens formål og innhold

RAMMEPLAN FOR BARNEHAGEN. Forskrift til barnehageloven. Rammeverket for det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Det er delt opp i ulike områder og temaer. Rammeverket skal være førende for at vi planlegger for, og utøver en pedagogikk som skal sørge for enkeltbarns trivsel og utvikling.

KVALITETSPLAN FOR MOSS KOMMUNES BARNEHAGER. Planverk som gjelder for de kommunale barnehagene i Moss, som skal bidra til at vi planlegger for og utøver en pedagogikk som bidrar til at hvert enkelt barn trives og utvikler seg, når de har plass i de kommunale barnehagene.

GRINDVOLD BARNEHAGES ÅRSPLAN. Vårt planverk som gjelder for kun vår barnehage, som skal bidra til at hvert enkelt barn trives og utvikler seg her i barnehagen.

AVDELINGENS MÅNEDSPLANER. Avdelingens plan for eget arbeid, som skal bidra til at hvert enkelt barn i barnegruppa trives og utvikler seg i fellesskap med de andre i gruppa.

FNs konvensjon om barnets rettigheter

Barnekonvensjonen er en internasjonal avtale om barns rettigheter. Barnekonvensjonen er også kalt barnas egen grunnlov.

Barnekonvensjonen er delt inn i fire hovedområder av rettigheter:

- Barn har rett til liv og helse
- Barn har rett til skolegang og utvikling
- Barn har rett til omsorg og beskyttelse
- Barn har rett til deltakelse og innflytelse

Konvensjonen gir alle barn og unge under 18 år rett til å ha en trygg og god oppvekst, uansett hvem de er og hvor de bor.

De aller fleste land i verden følger barnekonvensjonen. Norge bestemte seg for å følge den i 1991.

Fra 2003 gjelder barnekonvensjonen som norsk lov, og den har en spesiell status ved at den går foran andre norske lover dersom de står mot hverandre. På den måten har Norge sørget for at alle, myndigheter, enkeltpersoner og organisasjoner, følger bestemmelsene i barnekonvensjonen.

Barnekonvensjonen har også fire generelle prinsipper, som handler om ikke-diskriminering, barnets beste, barnets rett til liv og utvikling, og barnets rett til å bli hørt. Disse prinsippene er viktige utgangspunkter for å forstå de andre bestemmelsene i barnekonvensjonen.

Barnehageloven §1, formålsparagrafen

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnets behov for omsorg og lek, fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn, og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang.

De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter.

De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder, og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og respektere barndommens egenverdi.

De skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap, og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling, og motarbeide alle former for diskriminering.

Danning:

Jeg blir meg selv i møte med andre. De voksne i barnehagen sier det er bra at jeg er meg. De forteller meg hvorfor det er så bra at alle mennesker er forskjellige. Dette får meg til å bli et menneske som setter pris på andres egenskaper, og som er raus i møte med verden.

Omsorg:

Jeg får den omsorgen som jeg har behov for, fordi de voksne i barnehagen kjenner meg og tillater ALT jeg føler. De hjelper meg å være i følelsene mine, og i å komme videre. Dette får meg til å lære at alle følelser er lov å kjenne på, og at det hjelper og dele det med noen når man har det vanskelig.

Læring:

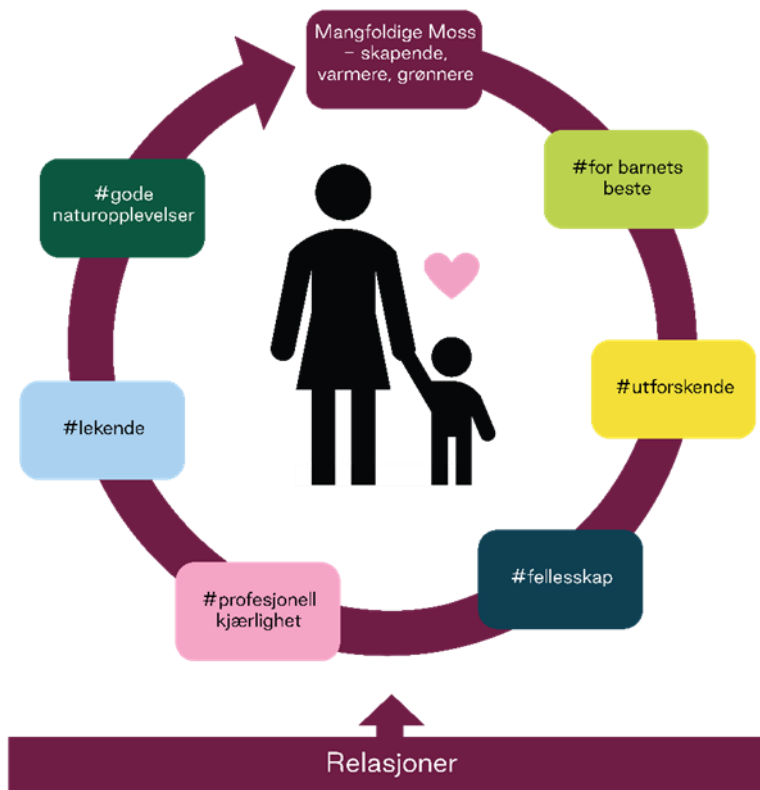
Jeg kan mange ting, og de voksne i barnehagen lar meg få prøve selv. De spør meg hva jeg tenker og mener om det som skjer rundt meg. Dette får meg til å tro på meg selv og min kunnskap. Det gjør at jeg tør å prøve nye ting og at jeg stoler på at andre mennesker vil meg vel.

Visjon, verdier og mål for barnehager i Moss kommune

I Moss kommunes barnehager opplever alle barn et trygt og inkluderende barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og utvikling.

- Livsmestring
- Inkluderende miljø
- Utvikling

Med utgangspunkt i Moss kommunes visjon #Mangfoldige Moss – skapende, varmere og grønnere, er det utviklet følgende modell for kvalitet i de kommunale barnehagene i Moss kommune.

Moss kommune har utarbeidet en kvalitetsplan som sitt overordnede styringsdokument.

«Små føtter skaper fremtidens spor» er vedtatt 25.05.2020.

Kvalitetsplanen skal sette retning, beskrive mål for det pedagogiske arbeidet og legge grunnlaget for årsplanarbeid i den enkelte barnehage.

Moss kommunes visjon er: #mangfoldige Moss – skapende, varmere og grønnere. Ut fra denne visjonen er det utviklet felles kvalitetsprinsipper for alle kommunale barnehager i Moss som skal sikre et likeverdig og helhetlig tilbud for alle barn. Disse prinsippene er: #for barnets beste - #utforskende - #felleskap - #profesjonell kjærlighet - #lekende - #gode naturopplevelser.

Kvalitetsplanen gir retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

«I Moss kommunes barnehager opplever alle barn et trygt og inkluderende barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og utvikling», som igjen er delt opp i tre fokusområder:

Livsmestring - Inkluderende miljø - Utvikling.

Grindvold barnehage har valgt inkluderende barnehagemiljø som sitt fokusområde.

Vi fortsetter samarbeidet med Læringsmiljøsentret i Stavanger også dette barnehageåret. Tema er inkluderende fellesskap, hvor et av målene er at alle ansatte skal styrke sin kompetanse, gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Dette innebærer et utviklingsarbeid som involverer hele personalgruppen og som foregår i den enkelte barnehage.

Læringsmiljøsentret har bidratt i en kompetansekartlegging og med faglig innhold. Denne kartleggingen, samt øvrige observasjoner og data er vårt grunnlag for videre arbeid.

Læringsmiljøsentret har satt opp to aktuelle temaer; «Laget rundt barnet» og «Lek- og lekemiljø.» Ut fra kartleggingen og øvrige refleksjoner ved vår praksis har Grindvold barnehage valgt området lek- og lekemiljø.

Utviklingsarbeidet er delt opp i tre ulike faser; fokus på å FREMME, FØLGE MED og TILPASSE, hvor vi i første omgang skal legge til rette for å fremme inkludering i leken og lekemiljøet. Inkluderende fellesskap med fokus på lek og lekemiljø, vil derfor være vårt fokusområde. Dette er også i tråd med kvalitetsplanen som er Moss kommunes barnehagers overordnede styringsdokument.

I arbeid med utviklingsprosjektet vil refleksjon over egen praksis i lys av ny teori om temaet være sentralt. Som pedagogisk virksomhet må barnehagen være i endring og utvikling og på den måten være en lærende organisasjon som er i stand til å møte nye krav og utfordringer. For å utvikle kvaliteten i barnehagen må personalet også utvikle sin kompetanse.

Fokusområde 2023/2024, inkluderende barnehagemiljø

Inkludering er et overordnet mål i samfunnet, og intensjonen er å gi alle like muligheter til samfunnsdeltakelse.

At inkluderingsbegrepet er lagt til grunn i barnehagen innebærer at alle barn og unge skal ha en naturlig plass i fellesskapet, og at barnehagen må tilrettelegges på en slik måte at den fungerer godt for alle. I barnehagen er inkludering et grunnlag som gir barn mulighet til å opprettholde sin forskjellighet.

I rammeplanen omtales inkludering på denne måten: «Barnehagens innhold må formidles på en måte som gjør at ulike barn kan delta ut fra egne behov og forutsetninger.» Alle barn skal oppleve å høre til og være en del av fellesskapet.

Barnehagen skal ha et trygt læringsmiljø der barna tilegner seg og prøver ut sosiale ferdigheter. Personalet skal gjøre en forskjell ved å støtte barn i å etablere gode relasjoner og vennskap. Et inkluderende barnehagemiljø er grunnleggende for det pedagogiske arbeidet, rettet mot enkeltbarn og barnegrupper. Et inkluderende barnehagemiljø er avgjørende for barnets trivsel og utvikling.

Vi har som mål å utvikle en enhetlig og systematisk praksis for å oppnå et inkluderende barnehagemiljø for alle barn. Barnehagen har en viktig plass i likestillingsarbeidet. Likestilling må settes på dagsorden i barnehagen og må ligge til grunn for all virksomhet i barnehagens daglige liv. En flerkulturell barnehage kjennetegnes av et personale som ser på det kulturelle og språklige mangfoldet som en ressurs. Barnehagene skal være rustet til å ta imot flerspråklige barn på en trygg og god måte. Gjennom undring over likskap og forskjeller skal barnehagen fremme barns positive nysgjerrighet. Et viktig fokus vil være hva vi har felles og hva vi kan lære av hverandre.

Tiltak:

- Barna deles i smågrupper hver dag
- Barnehagen har et inkluderende miljø der alle barn får like muligheter til å bli sett og hørt, og til å delta i alle aktiviteter.
- Barnehagen sikrer at gutter og jenter får like muligheter til pedagogisk utbytte i barnehagen.
- Barnehagen verdsetter mangfold og bygger et fellesskap med rom for ulikhet.
- Personalet benytter pedagogisk analyse i sitt arbeid med å utvikle barnehagens pedagogiske praksis og planer.

Mål: Barna opplever å høre til og er en del av fellesskapet i barnehagen

Bilde hentet fra: [Grindvold barnehage - Hovedportal \(moss.kommune.no\)](https://moss.kommune.no)

«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek– alene og sammen med andre».

Rammeplanen s. 20

Leken skal være en arena for barnas:

- Læring, utvikling og progresjon
- Sosiale -og språklige samhandling

På bakgrunn av at vi skal jobbe med fokusområdet, inkluderende barnehagemiljø dette barnehageåret, skal vi ha et ekstra fokus på lek og lekemiljø, og vi skal fordype oss og lære mer om, tilegne oss en felles forståelse av barns rett til lek, det fysiske miljøets betydning og ansattes rolle i møte med barns lek.

Målet vårt er at hvert enkelt barn skal oppleve å høre til, og være en del av felleskapet i barnehagen, gjennom lek og felles lekereferanser.

For å jobbe systematisk og målrettet med lek og lekemiljø, skal vi jobbe med utgangspunkt i følgende mål: Hvert enkelt barn skal få leke, få lekekamerater og utvikle sin lekekompetanse.

Bilde hentet fra: [Grindvold barnehage - Hovedportal \(moss.kommune.no\)](https://www.moss.kommune.no/grindvold-barnehage)

Tiltak:

- Progresjonsplan for lek og vennskap, inndelt i tre delmål: Hvert enkelt barn skal være trygg og trives i barnehagen, hvert enkelt barn skal være inkludert i barnehagens fellesskap og hvert enkelt barn opplever trygge og gode overganger
- Månedlig planlegging av hvordan vi skal videreutvikle og endre barnas lekemiljø
- Personalet bruker arbeidslogg hver måned for å planlegge og vurdere arbeidet med lek og vennskap
- Vi planlegger for lek i mindre grupper hver dag
- Barna skal få felles opplevelser og erfaringer gjennom lek, som skaper felles referanserammer og opplevelse av tilhørighet i barnegruppa.

Omsorgsfulle relasjoner

I rammeplanen legges det vekt på omsorgsfulle relasjoner som grunnlag for trivsel, glede og mestring.

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger».

Rammeplanen s.19

Lek, vennskap og relasjoner

Sammen med andre dannes barnas selvbilde og egen oppfatning av «hvem jeg er». Gjennom å tilrettelegge for god omsorg, trygge relasjoner og lek i et inkluderende felleskap skal vi bidra til at barna utvikler et godt selvbilde og ferdigheter for å kunne mestre sosialt samspill med andre-**social kompetanse**.

Sosial kompetanse innebærer å kunne ta hensyn til andre, og å kunne ivareta egne behov. Gjennom leken får barna erfaringer på en rekke områder, og leken er en viktig arena hvor barna kan øve på samspill og utvikle vennskap.

Psykisk helsefremmende lekemiljøer

Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn. Dette er et overordnet prinsipp som gjelder for all barnehagevirksomhet. (FNs barnekonvensjon kapittel 3, barnehageloven §3 og rammeplanen for barnehagen kapittel 1) Dette betyr i praksis at ansatte i barnehagen alltid skal ta utgangspunkt i enkeltbarn og barnegruppas beste når de skal planlegge, utøve og vurdere pedagogisk praksis.

Grindvold barnehage skal være et helsefremmende sted å være for barna, hvor barnas beste blir tatt på alvor og ivaretatt.

Lek er barnas intuitive hovedgeskjeft og uttrykksform, hvor de utvikler språk, emosjoner, identitet, relasjoner og sosiale ferdigheter. På bakgrunn av dette, mener vi at leken er en viktig arena for å jobbe med barnas psykiske helse. Barnehageåret 2022-2023 skal vi fortsette arbeidet vårt med å strukturere, og videreutvikle helsefremmende og inkluderende lekemiljøer. Lekemiljøer hvor barna opplever, erfarer inkludering, toleranse for ulikhet, fellesskap, fleksible og inspirerende lekemiljøer hvor **barna medvirker** til endringer av eget leke og læringsmiljømiljø.

Lekematerialene som benyttes skal være en sammensetning av definerte og udefinerte materialer, hvor det er rom for å bruke fantasien og kreativiteten til å skape innholdet i leken på egne premisser—**BARNAS PREMISSER**. Vi skal satse på lek, og leken skal prioriteres som en av våre viktigste arbeidsoppgaver. Leken skal stå i sentrum i planene våre, og skal være barnas og personalets felles samarbeidsprosjekt. Barns rett til å leke jmf. Artikkel 31 i FN's barnekonvensjon skal komme tydelig til uttrykk i vår pedagogiske virksomhet.

For å få til det vi ønsker, må vi arbeide bevisst og systematisk med de fysiske lekemiljøene i barnehagen. Det er helt sentralt at ansattes kunnskap om lek og barns behov i lek blir retningsgivende og gjenspeiles i rommene.

Materialene vi benytter i arbeidet med å tilrettelegge og strukturere lekemiljøet kan du lese mer om i **årshjulet for barnas psykososiale barnehagemiljø**.

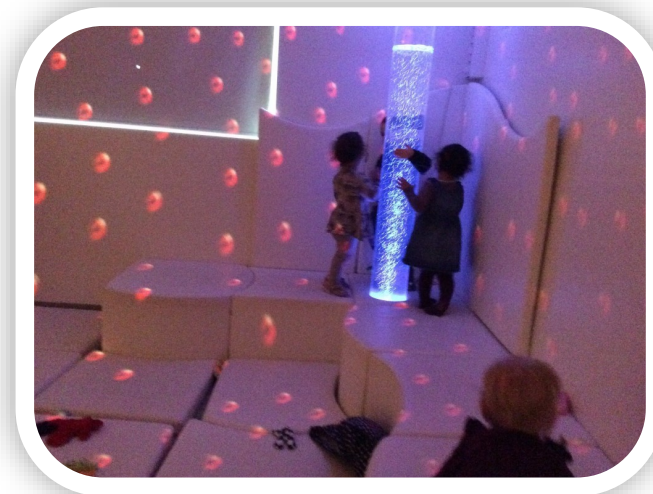
Slik jobber vi for å ivareta leken:

Ansattrollen

- Ansatte som viser omsorg og skaper trygghet for barna
- Ansatte som:
  - observerer og støtter barna i lek
  - deltar i lek
  - veileder barna når det er behov
  - tar initiativ og igangsetter lek
  - ansatte som jobber aktivt med å endre og tilføye nye elementer i barnas leke miljø
  - Ansatte som aktivt hjelper barn dersom de på ulike måter strever i leken, blir utestengt eller har det vanskelig i samspill.

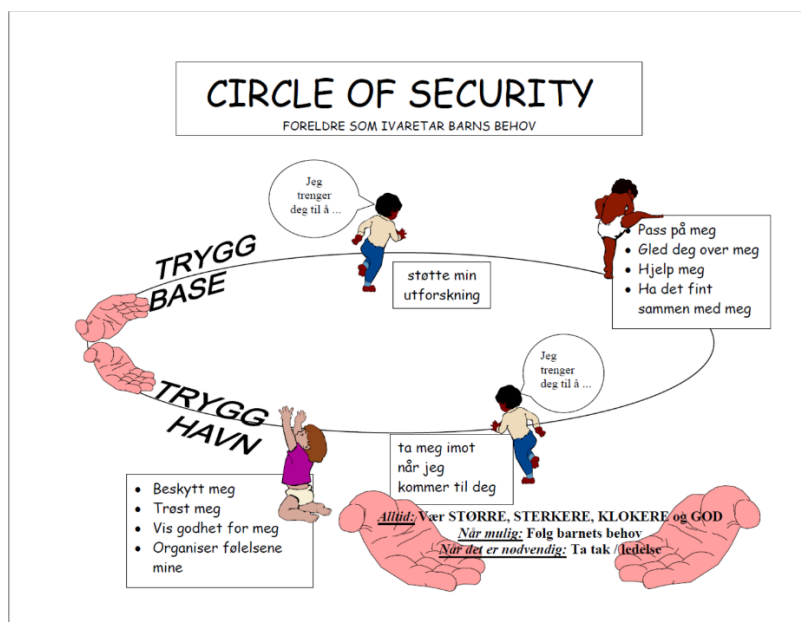
Planlegging og organisering for lek:

- Vi planlegger og organiserer slik at leken er en stor del av tiden vår hver dag
- Vi bruker de ulike rommene våre
  - ute og inne- og tilrettelegger det fysiske miljøet med ulike typer lekemateriell
- Vi deler barnegruppene i mindre lekegrupper store deler av dagen
- Vi har fokus på felles opplevelser og erfaringer som kan bidra til grunnlag for lek
- Vi bruker barnehagens årshjul for barnas psykosiale barnehagemiljø

Trygghetssirkelen—COS

I Grindvold barnehage tar vi utgangspunkt i trygghetssirkelen som arbeidsmetode, når vi skal sørge for at enkeltbarn blir trygge i barnehagens omsorgs—og læringsmiljø.

COS-P omtales gjerne som «trygghetssirkelen» på norsk (se figur 1). Trygghetssirkelen er et veikart for å forstå barnets følelser og behov. Ved introduksjon av trygghetssirkelen blir ansatte presentert for «hendene», som illustrerer ansatte. Hendene skal være den trygge basen som gir barna trygghet til å utforske og oppdage verden.

Kilde: Circle of Security Foto: Circle of Security

Når barnet kjenner behov for å vende tilbake, får ansatte bekreftet at de er den trygge havnen barna vender tilbake til når de trenger å gjenopprette kontakten. De kommer inn igjen og får påfyll i «følelseskoppen» sin. Når «koppen» er fylt opp, er de igjen klare for å våge seg opp på sirkelen og ta en ny runde.

Trygghetssirkelen er et veikart for å forstå barnets følelser og behov. Herav kommer uttrykket «sirkelhistorier»: Ansatte ser denne dynamikken naturlig hos barna sine når de blir klar over den. Barnets utforskningsbehov er illustrert øverst på sirkelen, og barnets tilknytningsbehov nede på sirkelen.

Barnets forskjellige behov når de befinner seg på toppen av sirkelen, er beskrevet med uttrykk som «pass på meg», «gled deg over meg», «hjelp meg» og «ha det fint sammen med meg». Nederst er behovene «beskytt meg», «trøst meg», «vis godhet for meg» og «organiser følelsene mine»

«Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring.» Rammeplanen s.22

Læring, utvikling og progresjon

Barna lærer gjennom hele barnehagedagen, og de bruker hele kroppen og alle sansene i sin læring. Barna er nysgjerrige og utforskende, og vi er opptatt av at vi som voksne i barnehagen skal støtte barna i sin undring og utforskning. Vi legger også ut «spor» for å vekke barnas interesse og nysgjerrighet til blant annet nye temaer, situasjoner og materialer.

Den nærmeste utviklingssonen

Det som ligger i området mellom det et barn kan klare på egenhånd, og det barnet ikke kan klare, selv om det får hjelp, kalles «den nærmeste utviklingssonen».

Lev Vygotskij

Barnehagen har progresjon i aktivitetene og lekemateriellet som tilbys på de ulike basene etter alder og modning. Dette innebærer at tilbudet i barnehagen vil være ulikt og endre seg gjennom barnehagetiden.

Barn utvikler seg i ulikt tempo og har ulike behov. Vi er opptatt av å tilpasse utfordringer til barna i grupper og individuelt, slik at alle skal være i utvikling, lære nye ting, oppleve mestring og framgang og danne et positivt selvbilde.

Barnehageloven kapittel 8, psykososialt barnehagemiljø

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren

skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller. Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

- a) hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) når tiltakene skal gjennomføres
- d) hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) når tiltakene skal evalueres

Forebyggende arbeid mot mobbing:

Fokus på lek, vennskap, relasjoner og et inkluderende felleskap er en del av det forebyggende arbeidet vårt mot mobbing (se s. 6-11).

Barnehagen har en egen handlingsplan som følges dersom mobbing oppstår.

Viser til §§ 41,42 og 43 i

barnehageloven om psykososialt barnehagemiljø

«Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre»

Rammeplanen s. 23

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Vi er opptatt av språkstimulering i lek og hverdagsaktivitetene våre og at alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagedagen.

«Kommunikasjon og språk påvirker og påvirkes av alle sider ved barnets utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte, forstå og skape mening» Rammeplanen s.23

Les mer om FNs 17 bærekraftsmål:

Dagsrytmen i barnehagen

Dagsrytmen vår sørger for at det er vekselvirkning mellom lek, aktivitet og bevegelse, næringsrike måltider og ro/hvile. I dagsrytmen vil det i periodene det er lek og aktivitet tilbys både fysiske aktiviteter som å være med i utelek og turer og roligere aktiviteter som samling, høytlesing, spill og formingsaktiviteter. Gode planer for hverdagsaktivitetene, og inndeling i mindre grupper bidrar til å skape trygghet og gode leke- og lærings situasjoner for barn.

Måltidene våre:

Barnehagen serverer 3 måltider daglig. Maten som serveres er i tråd med Helsedirektoratets kostholds- råd og FNs bærekraftsmål 2-3 og 12

Til frokost serveres det brød, havregrøt / korn og melk.

Frukt/bær eller honning(Ikke til barn under 1 år) gir sødme. Drikke; melk/ vann.

Til lunsj serveres det brød, knekkebrød, variert pålegg og grønt. Et varmt måltid per uke. Drikke; melk/ vann

Til ettermiddagsmåltidet serveres det frukt og grønt samt knekkebrød- enkelt pålegg. Drikke; vann.

Vårt mål er at barna utvikler matglede, sunne helsevaner og forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

Barna skal delta i måltidsaktiviteter og motiveres til å spise sunn mat.

DAGSRYTMEN VÅR:

- **FROKOST** (kl. 7.30- 8.30)
- **LEK OG AKTIVITETER**
- **LUNSJ** (mellom kl. 10.30-12.00)
- **SOVE/ HVILE** (etter behov)
- **LEK OG AKTIVITETER**
- **FRUKTMÅLTID** (ca. kl.14.00)
- **LEK OG AKTIVITETER**

«Alle barn skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter.»

Rammeplanen s. 44

Arbeidsmåter

For å ivareta barnas behov for **omsorg** og **lek**, fremme **læring** og **danning**, sikre **progresjon** i tilbudet og gi barna mulighet til **medvirkning** bruker vi ulike arbeidsmåter:

ANSATTROLLEN	De ansatte skal vise omsorg , være trygge og tydelige, og møte hvert enkelt barn på en anerkjennende og respektfull måte.
SMÅ GRUPPER	Gjennom dagen deler vi oss i mindre grupper (på turer og i lek og aktiviteter) ute og inne. Personalet på hver avdeling jobber etter interne ukeplaner/ dagsplaner.
FOKUSMÅNEDER, FOKUSUKER OG FOKUSDAGER	I løpet av året har vi ulike fokusmåned, fokusuker og fokusdager hvor vi fordyper oss i ulike temaer, eksempelvis FN-uker, dramauker og mangfoldsmåned. Vi har også fokusdager i forkant av utvalgte kulturelle og religiøse merkedager og høytider. (se s. 18-19) De syv fagområdene er utgangspunktet vårt i arbeidet med temaene.
TEMAARBEID	Vi bruker temaarbeid som arbeidsmetode. Å jobbe med temaarbeid handler om å ta tak i et tema, noe vi interesserer oss for, eller en felles opplevelse. Hvor lenge et tema varer kan varierer fra en dag til flere uker. Barnas interesser og engasjement skal i stor grad være styrende hva temaarbeidet inneholder (se s.18-20).
DIGITAL PRAKSIS	Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. De ansatte skal utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna (Rammeplanen. s. 44-45)

Rammeplanens fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Barnehagen skal se fag-områdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag.

Fagområdene er i stor grad de samme som barna senere møter som fag i skolen.» Rammeplanen s. 47

Arbeid med fagområdene

I fokusukene fordyper vi oss i fagområdene:

FN-måned i uke 41-44

- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Kommunikasjon, språk og tekst

Drama-og teateruker i uke 45-47

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kunst, kultur og kreativitet
- Antall, rom og form

Miljøuke og ruskenaksjon i uke 17

- Natur, miljø og teknologi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form
- Kropp, bevegelse, mat og helse

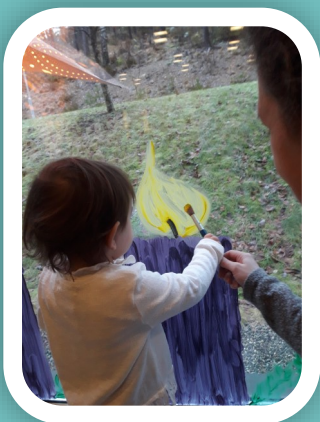
Mangfoldsmåned i uke 23-26

- Nærmiljø og samfunn
- Kommunikasjon, språk og tekst
- Natur, miljø, teknikk
- Kropp, bevegelse, mat og helse

Nærmiljø og samfunn:

«Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene».

Rammeplanen s. 56

Etikk, religion og filosofi:

«Barnehagen skal få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi».

Rammeplanen s.54

Fagområdet kunst, kultur og kreativitet er et fast innslag med ulike skapende aktiviteter under fokusukene.

«Å male er en populær aktivitet»

I februar forbereder vi oss til samefolkets dag:

«Gjennom arbeidet med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna blir kjent med at samene er Norges urfolk, og får kjennskap til samisk kultur»

Rammeplanen s. 57

I forbindelse med fagområdene «Etikk, religion og filosofi» og «nærmiljø og samfunn» har vi gjennom året også fokusdager eller fokusuker om ulike kulturelle og religiøse merkedager og høytider . Barnehageåret 2023/2024 vil vi synliggjøre og ha fokus på:

- Samefolkets dag
- 17. mai- Norges nasjonaldag
- FN-dagen
- Høytidsmarkeringer knyttet til religionene som er representert i barnegruppa
- Jul og påske i kristendommen

Gjennom temaarbeid skal vi:

- Introdusere temaer og «legge ut spor» for å fange barnas interesse
- Inspirere til lek og kreativitet
- Undre oss og utforske sammen med barna
- Skape felles opplevelser og erfaringer
- Ivareta barns rett til medvirkning ut i fra barns alder, modning og forutsetninger
- Bidra til god språkutvikling, sosial kompetanse og gode relasjoner
- Fordype oss i det barna er opptatt av, interesserer seg for eller ønsker å lære noe mer om
- Jobbe med de 7 fagområdene

Det er et overordnet mål i Moss Kommune at kommunen skal være miljøvennlig og bidra til bærekraftig utvikling.

Miljøarbeid

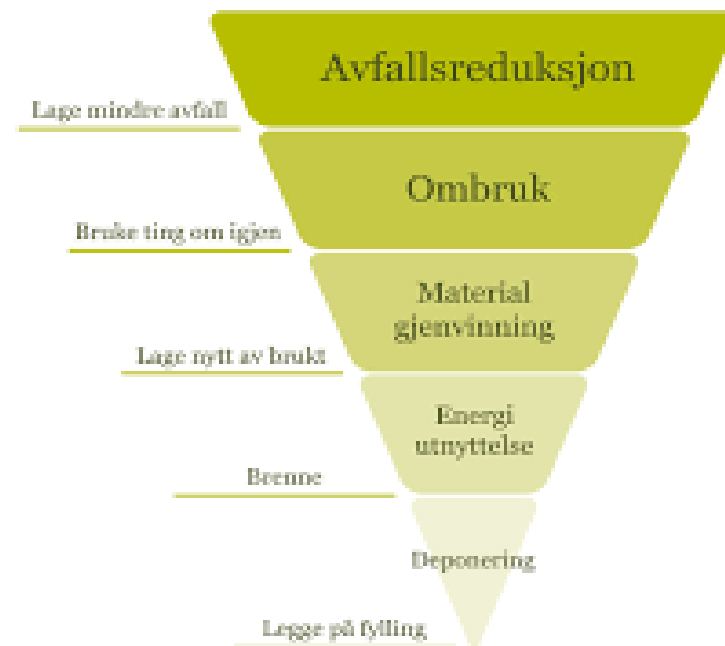
Dette barnehageåret skal vi ha et spesielt fokus på bærekraftig utvikling.

Bærekraftig utvikling betyr at: « mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine.» (Rammeplanen, s. 10)

Vi vil ta utgangspunkt i Avfallspyramiden i arbeidet vårt. Barna skal bli bevisste på hvordan vi tar vare på omgivelsene våre, som leker, inventar og naturen.

«Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden. Barna skal gjøre seg erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen.»

(Rammeplanen s. 10 og 11)

Avfallshierarkiet – i pedagogiske sammenhenger omtalt som **avfallspyramiden** – er et begrep i norsk avfallspolitikk og EUs rammedirektiv for avfall. Begrepet beskriver prioriteringer i avfallspolitikken. Politikken knyttet til begrepet går ut på behandle avfall så nær toppen av hierarkiet som mulig. (Wikipedia)

Tilvenning og overganger

Når du er ny i Grindvold barnehage:

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen»

Rammeplanen s. 33

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe.»

Rammeplanen s. 33

FORELDREMØTE FOR NYE FORESATTE	I juni blir foresatte til nye barn invitert til et informasjonsmøte med omvisning i barnehagen.
BESØKSDAGER	I mai—juni blir nye barn og foresatte invitert til besøksdager på den avdelingen barnet skal begynne på. Det er viktig for nye barn med en lang bli-kjent-fase for å bli trygge i barnehagen.
TILVENNING VED OPPSTART	Oppstart av nytt barnehageår er tirsdag 15. august 2023. De første dagene er foresatte sammen med barnet i barnehagen. Tider og varighet de første dagene avtales med barnets avdeling.
OPPSTARTSSAMTALE	Foresatte til nye barn som skal starte høsten 2023, blir invitert til oppstartssamtale med en pedagogisk leder/barnehagelærer på avdelingen- «Den første samtalen». Formål: Utveksling av informasjon mellom foresatte og barnehagen.

OVERFØRINGSSAMTALE	I juni avvikler barnehagelærerne/pedagogiske ledere på Månestråle, Regnbuen og Solgløtt samtaler med ansvarlige pedagogiske ledere/barnehagelærere på Stjerneskudd, Himmelblå og Nordlys. I samtalen blir viktig informasjon om enkeltbarns trivsel og utvikling utvekslet og overført.
TILVENNING PÅ NY AVDELING	Fom uke 9 2024, er det tilvenning til stor avdeling for barna på småbarnsavdelingene om er f. i 2021. De går på turer, er på besøk og spiser lunsj med barn og ansatte på storbarnsavdelingene, for å bli bedre kjent med barn og ansatte. Ansatte på storbarnsavdeling vil også hospitere på småbarnsavdeling for å gjøre seg kjent med barna der, og jobbe med relasjonene gjennom lekegrupper
OPPSTART PÅ NY AVDELING	Barn som skal bytte avdeling begynner på ny avdeling i uke 32

«Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.»

Rammeplanen s.33-34

Filurene

De eldste barna i barnehagen har en egen 5-års gruppe som heter Filurene. For å legge til rette for at Filurene kan få en trygg og god overgang fra barnehagen til skole/sfo følger vi Moss kommunes årshjul med ulike møtepunkter og aktiviteter sammen med en utvalgt nærscole i løpet av året. Grindvold barnehage samarbeider med Åvangen skole i det systematiske arbeidet med årshjulet, men samarbeider i tillegg med Nøkkeland, Krapfoss og Verket skole for å sørge for en god overgang for barn som tilhører andre skolekretser utenfor Åvangen.

Filurene har ulike felles aktiviteter og gruppetid sammen :

- Felles turdag en dag i uken i nærmiljøet
- Filurgruppe med ulike typer lek og aktiviteter en dag i uken
- Samarbeid med Moss bibliotek. Annenhver uke har Filurene «bokutlån» i barnehagen
- Ulike møtepunkter og aktiviteter sammen med Åvangen skole i løpet av året
- Avslutningstur til Inspiria i mai/juni. Spennende og felles avslutning på barnehagetiden

Innholdet i det pedagogiske arbeidet med Filurene tar utgangspunkt i Moss kommunes :

- **Årshjul for systematisk språktilbud for 5-åringer**
- **Årshjul overgang barnehage– skole/sfo**

Det blir informert om innholdet i årshjulene og hvordan vi jobber på et eget møte for foreldre / foresatte til skolestarterne i september. Årshjulene finnes tilgjengelige i barnehagen. Planer og dokumentasjon kommer i basenes planer og på barnehagens digitale plattform.

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes.»

Rammeplanen s. 37

«Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.»

Rammeplanen s. 39

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Barnehagens planer

- Planverk: Barnehagens årsplan, avdelingens månedsplaner
- Interne arbeidsverktøy for personalet: Arbeidsplan for Grindvold barnehage og ukeplaner for avdelingene
- Barnehagens planleggingsarbeid utarbeides og vurderes i ulike fora som på planleggingsdager, personalmøter, barnehagelærer/pedagogiskleder møter, avdelingsmøter og i andre interne møter i barnehagen.
- Foreldres medvirkning: Gjennom SU, FAU, i foreldresamtaler, brukerundersøkelse og i den daglige kontakten

Barnehagens vurderingsarbeid

- Foreldreundersøkelsen og i foreldresamtaler- formelt og uformelt
- Vurdering av det pedagogiske arbeidet gjøres fast gjennom året slik som ved evaluering av progresjonsplanen for arbeidet med et inkluderende barnehagemiljø, avdelingsmøter, barnehagelærer/pedagogiskleder møter personalmøter, og planleggingsdager.
- Oppfølging av barnegruppens og enkeltbarns medvirkning, trivsel og utvikling: kontinuerlig i hverdagen, på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.
- Fast punkt på møter med barnehagelærerne/pedagogiske ledere: evaluering av arbeidsmetodene våre knyttet opp mot rammeplanen, kvalitetsplanen, barnehagens årsplan, og avdelingenes interne planer.

Barnehagens dokumentasjon

- Oppsummering fra forrige periode i avdelingenes planer og i appen «Min barnehage.» Arbeid med vurdering av enkeltbarns trivsel og utvikling, og kartlegging av relasjon mellom ansatte og enkeltbarn.
- Dokumentasjon med bilder på etasjen og på avdelingene– hverdagsglimt, og i appen, Min barnehage
- Observasjoner av enkeltbarn ved bruk av kartleggingsverktøy (Tras og Alle med) ved behov og med foreldrenes samtykke

I barnehagen har vi ulike yrkesgrupper:

Barnehagelærere og pedagogisk leder

Barne- og ungdomsarbeidere

Assistent

Spesialpedagog

Barnehagestyrer

Fagkoordinator

Vi har også lærlinger, studenter og skoleelever i arbeidsuker

Grindvold barnehage er praksisbarnehage for Høgskolen i Østfold, Christin Welo og Linda Ellingsen er praksislærer for studenter fra barnehagelærerutdanningen, paramedisinutdanningen, vernepleierutdanningen og barnevernspedagogutdanningen.

Informasjon

Disse dokumentene er tilgjengelige i barnehagen:

- Lov om barnehager
- FNs barnekonvensjon
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)
- Vedtekter for Moss Kommunes barnehager
- Små føtter skaper framtidens spor, kvalitetsplan for Moss kommunale barnehager (2020)
- Årsplan 2023—2024
- Avdelingenes planer 2023 –2024
- Rutine og årshjul for overgang barnehage – skole
- Rutine og årshjul for systematisk språktilbud siste år før skolestart
- Progresjonsplan for IKT i barnehagen

Dersom du vil vite mer om arbeidet med Rammeplanen og temaer beskrevet i årsplanen, ta kontakt med barnehagelærerne på basen.

Samarbeid med andre instanser:

- Moss Kommunes grunnskoler og videregående skoler. Åvangen skole er vår samarbeidsskole i overgang barnehage til skole
- PPT (pedagogisk- psykologisk tjeneste) og PVK (pedagogisk veiledning og kvalitet)
- Moss Voks (tolketjeneste)
- Helsestasjon

Delmål: Hvert enkelt barn skal være trygg og trives i barnehagen

Barn 1-3år

Tiltak:

- Tilstedeværende ansatte
- Mindre lekegrupper med primærkontakter
- Vi gjennomfører utviklingssamtaler for alle nye foresatte
- Vi innhenter samtykker til bilder som brukes pedagogisk

Målkriterier:

- Ansatte er der barna er og blir kjent.
- Barnet oppsøker og lar seg trøste av de ansatte
- Barnet utforsker det fysiske lekemiljøet
- Foresatte har lastet ned visma app

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Barna har primærkontakter
- Bildetavle av ansatte som henger synlig for foresatte
- Vi begynner å henge opp bilder av barna på: garderobeplass, appen , gruppebilde og bursdagskalender
- Avdelingen deles inn i små lekegrupper gjennom dagen både inne og ute
- Utviklingssamtaler for nye familier

Målkriterier:

- Barnet er fornøyd og vil være i barnehagen
- Barnet tar kontakt med andre barn og ansatte
- Barnet utforsker omgivelsene sine

Barn 5-6 år

Tiltak:

- Barna har primærkontakter
- Bildetavle av ansatte som henger synlig for foresatte
- Vi begynner henger opp bilder av barna på: garderobeplass, appen , gruppebilde og bursdagskalender.
- Avdelingen deles inn i små lekegruppe gjennom dagen både inne og ute

Målkriterier:

- Barna hjelper hverandre og de nye med å finne seg til rette og deler på leker
- Barnet kan navnet på de ansatte og barn på lekegruppa si

August

Vi har fokus på å ta godt alle barn og foresatte og å legge til rette for gode relasjoner, gode opplevelser og god lek.

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14 Plandag	15 Nye barn starter	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Oppstartssamtale for nye familier i uke 31 og 32.

Delmål: Hvert enkelt barn skal være trygg og trives i barnehagen

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Tilstedeværende ansatte
- Vi henger opp bilder av barna på: garderobeplass, appen , gruppebilde og bursdagskalender
- Mindre grupper med primærkontakter
- Vi innarbeider gode rutiner, og bruker dagtavle. Som sang før lunsj, vaske hender

•Foreldremøte

Målkriterier:

- Barnet oppsøker og lar seg trøste av de ansatte
- Barnet utforsker det fysiske lekemiljøet
- Barna viser at de vet hva som skal skje, og er trygge i overgangssituasjoner
- Ansatte er der barna er og blir kjent

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Tema arbeid for felles opplevelser
- Vi har lekegrupper og samlinger
- Ansatte tar kontakt med foresatte morgen og ettermiddag ved levering og henting

•Foreldremøte

Målkriterier:

- Barna kan navn på barn og ansatte på avdelingen og navnet på avdelingen sin
- foresatte og ansatte snakker sammen og har kontakt daglig
- Barnet er kjent med barnehagens fysiske miljø ute og inne

Barn 5-6 år

Tiltak:

- Tema arbeid for felles opplevelser
- Sang og regelleker
- Vi sier hyggelige ting til hverandre, hva man er god til
- Fremheve og lære av det positive ved mangfoldet i barnegruppa: forskjellig språk, land og kulturer

•Foreldremøte

Målkriterier:

- Barnet etterspør venner
- Barna hjelper yngre barn
- Barnet tør å fortelle i gruppesamling
- Barna kan sanger, rim og regler

September

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18 Foreldremøte	19	20	21	22	23	24
25	26	27	29	30		

Torsdag 21. september, kl. 17-18.30 : Foreldremøte tema for alle ved ombudet for barn og unge i Viken

Torsdag 21. september, kl. 18.30-19.30: Foreldremøte for Filur- foreldre der det informeres om rutiner, årshjul og aktiviteter for Filurene.

Utviklingssamtale for barn som har byttet avdeling til Himmelblå, Nordlys og Stjerneskudd

Delmål: Hvert enkelt barn skal være trygg og trives i barnehagen

Barn 1-3år

Tiltak:

- Tilstedeværende ansatte
- Mindre lekegrupper
- Vi innarbeider gode rutiner og bruker dagtavle, sang før lunsj og vaske hender

Målkriterier:

- Barnet oppsøker og lar seg trøste av de ansatte
- Barnet utforsker det fysiske lekemiljøet
- Barna viser at de vet hva som skal skje, og er trygge i overgangssituasjoner
- Barnet oppsøker andre barn

Barn 3-4 år

Tiltak:

Tema arbeid: Barns rettigheter

- Lekegrupper
- Felles opplevelser

Målkriterier:

- Barnet oppsøker og lar seg trøste av de ansatte
- Barnet deltar i samling
- Alle barn er i lek og samspill med andre inne og ute
- Barna har kjennskap til rettigheter som omsorg, og lek

Barn 5-6 år

Tiltak:

Tema arbeid Barns rettigheter

- Finne felles regler for hvordan vi skal ha det (lytte, vente, hjelpe og dele)
- Felles opplevelse sammen med skolebarn ute og låne gymsal

Målkriterier:

- Barn og ansatte snakker sammen om hvordan vi skal være mot hverandre
- Barna har kjennskap til rettigheter som omsorg, lek, skole

Oktober

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
						1
2	3	4	5	6	7	8
9 FN-uke	10	11	12	13	14	15
16 FN-uke	17	18	19	20	21	22
23 FN-uke,	24 Familiearrangement på ettermiddagen	25	26	27	28	29
30 Barnesamtaler	31 Barnesamtaler	Utviklingssamtaler for barn født 2019				

Delmål: Hvert enkelt barn skal være inkludert i barnehagens fellesskap

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Dele barna i små grupper
- Lage et inspirerende lekemiljø
- Ha lekekasser med forskjellige leker temaer/ stasjoner. Ikke ha alle leker fremme hele tiden.
- Tilstedeværende og anerkjennende ansatte
- Engasjerte ansatte som deltar i barns lek

Målkriterier:

- Hvert enkelt barn er i lek
- Barnet har en god relasjon til andre barn og ansatte
- Vi ser at barna har felles lekereferanser
- Vi kan se at barna viser med blikk og kropp at de trives

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Felles tema som utgangspunkt for lek
- Felles opplevelser og turer
- Barnesamtaler

Målkriterier:

- Barna leker på tvers av grupper og finner nye venner
- Barna deler og inkluderer andre i lek
- Barna får muligheter til å uttrykke seg og si noe om hvordan de har det i barnehagen

Barn 5-6 år

Tiltak:

- Felles tema som utgangspunkt for lek
- Samtale ved måltid: gjort , lekt med, hyggelige ting
- Rollespill/samtalebilder: vennskap, lytte, inkludere og dele
- Barnesamtaler

Målkriterier:

- Barna har kjennskap til strategier for konfliktløsning, reflekterer og øver på å komme med løsninger selv
- Barna tar initiativ til lek og inkluderer andre
- Barna får muligheter til å uttrykke seg og si noe om hvordan de har det i barnehagen

November

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
		1 Barnesamtaler	2 Barnesamtaler	3 Barnesamtaler	4	5
6 Dramauke	7	8 Foreldremøte	9	10	11	12
13 Dramauke	14	15	16	17 Plandag, stengt	18	19
20 Dramauke	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Utviklingssamtale for alle barn født 2020 (nye)-2021-2022. Foreldremøte, tema matglede ved ernæringsrådgiver fra helsestasjon.

Delmål: Hvert enkelt barn skal være inkludert i barnehagens fellesskap

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Vi deler barna inn i små grupper
- Vi lager et inspirerende lekemiljø
- Ha lekekasser med forskjellige leketema/ stasjoner
- Ikke ha alt lekemateriale tilgjengelig hele tiden
- Tilstedeværende og anerkjennende ansatte

- Engasjerte ansatte som deltar i barns lek

*Ansatte planlegger for at barna erfarer en rolig og stemningsfull adventstid

Målkriterier:

- Hvert enkelt barn er i lek
- Barnet har en god relasjon til andre barn og ansatte
- Vi ser at barna har felles lekereferanser
- Vi kan se at barna viser med blikk og kropp at de trives

Barn 3-4 år

- Vi har felles tema og opplevelser som utgangspunkt for lek

- Vi tilbyr formingsaktiviteter

- Samlinger m/sang og felles opplevelser

- Ansatte planlegger for at barna erfarer en rolig og stemningsfull adventstid

Målkriterier:

- Barna viser glede og stolthet ved å gi, og deler med andre
- Barna viser glede ved å være sammen
- Barna erfarer og får kunnskap om solidaritet og nestekjærlighet

Barn 5-6 år

- Felles tema som utgangspunkt for lek

- Formidling av julebudskapet

- Vi tilbyr formingsaktiviteter

- Ansatte planlegger for at barna erfarer en rolig og stemningsfull adventstid uten stress for å produsere ting

- Samlinger m/sang og fellesopplevelser

Målkriterier:

- Barna vet noe om hvorfor vi feirer jul
- Barna viser glede og stolthet ved å gi, og deler med andre
- Barna viser glede ved å være sammen
- Barna erfarer og får kunnskap om solidaritet og nestekjærlighet

Desember

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
onsdag 13.desember: Luciadagen. Filurene går i Lucia- tog i barnehagen. Mer info blir sendt ut nærmere datoen.						
Utviklingssamtaler for barn født 2018, tema overgang fra barnehagen til skolen.						
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13Luciamarkering	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25 Stengt	26 Stengt	27 Stengt	28 Stengt	29 Stengt	30	31

Delmål: Hvert enkelt barn skal være inkludert i barnehagens fellesskap

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Vi deler barna inn i små grupper
- Lage et inspirerende lekemiljø
- Ha lekekasser med forskjellige leker temaer./ stasjoner. Ikke ha alt lekematerialet fremme hele tiden.
- Tilstedeværende og anerkjennende ansatte
- Engasjerte ansatte som deltar i barns lek

Målkriterier:

- Hvert enkelt barn er i lek
- Barnet har en god relasjon til andre barn og ansatte
- Vi ser at barna har felles lekereferanser
- Vi kan se at barna viser med blick og kropp at de trives
- Barna viser glede av å gi og få av hverandre

Barn 3-4 år

Tiltak:

- De ansatte inspirerer til varierte leke- og læringsmiljøer ut fra barnas interesser
- De ansatte deltar i lek og utforskning sammen med barna

•Målkriterier:

- Det oppstår ny lek, og vennskap utvikler seg
- Barna erfarer et variert lekemiljø der alle er inkludert i lek

Barn 5-6 år

Tiltak:

- Barna er aktivt involvert i planlegging og vurdering av leke- og læringsmiljøer på avdelingen.
- De ansatte inspirerer til lek, gjennom varierte lekemiljøer.

- De ansatte deltar i lek og utforskning sammen med barna

Målkriterier:

- Det oppstår ny lek og vennskap utvikler seg
- Barna erfarer et variert lekemiljø der alle er inkludert i lek

Januar

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1 stengt	2 stengt Plandag	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				
Utviklingsamtale for barn født 2018 tema er overgang fra barnehagen til skolen.						

Delmål: Hvert enkelt barn skal være inkludert i barnehagens fellesskap

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Vi deler barna inn i små grupper
- Vi lager et inspirerende lekemiljø
- Ha lekekasser med forskjellige leker temaer/ stasjoner. Ikke ha alt lekemateriell fremme hele tiden.
- Tilstedeværende og anerkjennende ansatte
- Engasjerte ansatte som deltar i barns lek

Målkriterier:

- Hvert enkelt barn er i lek
- Barnet har en god relasjon til andre barn og ansatte
- Vi ser at barna har felles lekereferanser
- Vi kan se at barna viser med blick og kropp at de trives

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Turer i smågrupper, hvor barna får felles opplevelser med aking, uteliv og matlaging ute i naturen/ på barnehagens grillplass
- De ansatte inspirerer til varierte leke- og læringsmiljøer ut fra barnas interesser
- De ansatte deltar i lek og utforskning sammen med barna
- Ansatte formidler om samefolkets kultur

Målkriterier:

- Barna kan fortelle noe om samefolkets kultur til hverandre
- Barna er inkludert og viser tydelig at de har en plass og trives i fellesskapet på avdelingen
- Det oppstår ny lek og vennskap utvikler seg
- Barna erfarer et variert lekemiljø der alle er inkludert i lek

Barn 5-6 år

Tiltak:

- Temaarbeid som metode, hvor barna er aktivt involvert i planlegging, og vurdering av prosessen underveis
- De ansatte formidler om samefolkets kultur
- Barna er aktivt involvert i planlegging og vurdering av leke- og læringsmiljøer på avdelingen.
- De ansatte inspirerer til lek, gjennom varierte lekemiljøer.
- De ansatte deltar i lek og utforskning sammen med barna
- Målkriterier:
- Barna kan fortelle noe om samefolkets kultur til hverandre
- Barna opplever at de medvirker og påvirker prosessen i temaarbeidet
- Det oppstår ny lek og vennskap utvikler seg
- Barna erfarer et variert lekemiljø der alle er inkludert i lek

Februar

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
			1	2	3	4
5	6 Samenes nasjonaldag	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16 Karneval	17	18 Fastelavn
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28 Foreldremøte	29 skuddårsdagen			

Utviklingsamtale for barn født 2019. Foreldremøte 28.2, tema: TIBIR

Delmål: Hvert enkelt barn skal være inkludert i barnehagens fellesskap

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Vi deler barna inn i små grupper
- Vi lager et inspirerende lekemiljø
- Ha lekekasser med forskjellige leker temaer./ stasjoner. Ikke ha alt lekemateriell fremme hele tiden.
- Barna skal ha felles referanser, et eventyr/ temaarbeid
- Tilstedeværende og anerkjennende ansatte
- Engasjerte ansatte som deltar i barns lek

Målkriterier:

- Hvert enkelt barn er i lek
- Barnet har en god relasjon til andre barn og ansatte
- Vi ser at barna har felles lekereferanser
- Vi kan se at barna viser med blick og kropp at de trives

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Tema: Påske og våren
- Ansatte tilrettelegger for påskeaktiviteter
- Turer i smågrupper, hvor barna får felles opplevelser med aking, uteliv og matlaging ute i naturen/ på barnehagens grillplass

Målkriterier:

- Barna er inkludert, og viser tydelig at de har en plass og trives i fellesskapet på avdelingen
- Barna viser glede samarbeider, og er kreative igjennom formingsaktiviteter

Barn 5-6 år

Tiltak:

- Tema: Påske og våren
- Ansatte tilrettelegger for påskeaktiviteter
- Ansatte formidler påskebudskapet
- Vi tar med forstørrelsesglass på tur, og leter etter vårtegn

Målkriterier:

- Barna er inkludert, og viser tydelig at de har en plass og trives i fellesskapet på avdelingen
- Barna vet noe om hvorfor vi feirer påske
- Barna viser glede samarbeider, og er kreative igjennom formingsaktiviteter
- Barna viser glede og nysgjerrighet på tur, leker sammen og tar vare på naturen

Mars

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25 Påske stengt	26 stengt	27 stengt	28 stengt	29 stengt	30	31

Utviklingssamtale for barn født 2020

Delmål: Hvert enkelt barn opplever trygge og gode overganger

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Tilstedeværende ansatte

Etter påske:

- Vi forteller om at de store skal begynne på stor avdeling
- Barn fra småbarnsavdelingene er på besøk på storbarnsavdelingene i sammen med ansatte fra småbarnsavdelingene

Målkriterier:

- Hvert enkelt barn er trygge og viser at de vet hva som skal skje
- vi har en plan for felles turer og besøksdager på stor avdeling

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Barna våre viser/ deler leker med de yngste
- Ansatte tar kontakt med de som skal over (barn+foresatte)
- Barn fra småbarnsavdelingene er på besøk på storbarnsavdelingene i sammen med ansatte fra småbarnsavdelingene

Målkriterier:

- Barna våre og ansatte vet navnene /har hilst på de som skal over på stor base
- Barn fra småbarn og storebarn oppsøker hverandre gjennom lek og samspill
- Felles turer med 3 åringene

Barn 5-6 år

Tiltak:

- De ansatte motiverer til lek mellom de som skal på samme skole på tvers av Filurgruppene
- Vi samtaler om skolen: „Hei, dette er meg-skjema,,
- Turer til skoler i nærmiljøet
- Rusken og dugnad ute

Målkriterier:

- Barna vet hvilken skole de skal gå på og hvem som skal gå på samme skole.
- Barna har besøkt /sett en skole
- Barna kjenner til boka fra Anna Fiske: hvordan begynner man på skolen

April

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1 påskedag	2	3	4	5	6	7
8 Barnesamtaler	9 Barnesamtaler	10 Barnesamtaler	11 Barnesamtaler	12 Barnesamtaler	13	14
15	16	17	18 Stengt plandag	19 stengt plandag	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Vi gjennomfører barnesamtaler, slik at barna blir gitt mulighet til å vurdere sin egen trivsel i barnehagen

Utviklingssamtaler for barn født 2021 og 2018. Tema i samtaler for barn født 2018, Hei, dette er meg –skjema og forberede overgang til skolen

Delmål: Hvert enkelt barn opplever trygge og gode overganger

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Tilstedeværende ansatte

Etter påske:

- Vi forteller om at de store skal begynne på stor avdeling
- Vi går på besøk til storbarnsavdelingen
- Barna er med på tur med de store
- Vi inviterer neste års barn og foresatte på besøk en time hver uke fra mai

Målkriterier:

- Hvert enkelt barn er trygge og viser de vet hva som skal skje
- Vi kan se at barna viser med blikk og kropp at de trives

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Tema, Norges nasjonaldag
- Samlinger/turer på tvers av småbarn og storebarnsavdelingene
- Barnegruppa fra småbarnsavdelingen får leke på stor avdeling, sammen med kjente ansatte
- Vi organiserer små lekegrupper med barna som skal starte på storbarn, og 3-4 åringene

Målkriterier:

- * Barna vet noe om hvorfor vi feirer 17. mai
- Barna og personalet på storbarnsavdelingene tar kontakt med barn som skal over på stor avdeling
- Barn som skal starte på storbarnsavdelingene, har lekt på stor avdeling og tilhørende uteområde
- 3 og 4 åringene og barna fra småbarn som skal starte på storbarn, etablerer lek og samspill

Barn 5-6 år

Tiltak:

Tema, Norges nasjonaldag

- Bli kjent-dag på skolen
- Turer til skoler i nærmiljøet
- Skolens ansatte besøker skolestarterne i barnehagen
- Organiserte lekegrupper for 5 åringene, hvor leken tilrettelegges med utgangspunkt i barnas interesser
- Vi snakker om nasjonaldagen til Norge

Målkriterier:

- Barna vet noe om hvorfor vi feirer 17. mai
- Barna viser at de har forventninger til det å begynne på skolen
- Barna er i lek og samspill med andre skolestartere

Mai

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
		1. Mai stengt	2	3	4	5
6	7	8	9 Stengt Kr.h fart	10	11	12
13	14	15	16 17.mai markering i barnehagen	17 Nasjonaldag stengt	18	19
20 stengt	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

16. mai :Markering av norsk nasjonaldag. Barna går i tog. FAU har arrangement i barnehagen etter toget.

Besøksdager for nye familier starter uke 22. Utviklingssamtaler for barn født i 2022.

Delmål: Hvert enkelt barn opplever trygge og gode overganger

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Faste rutiner
- Tilstedeværende ansatte
- Samlinger/turer på tvers av småbarn og storebarns -avdelingene
- Barnegruppa fra småbarnsavdelingen får leke på stor avdeling, i sammen med kjente ansatte

Målkriterier:

- Hvert enkelt barn (2/3 åringer) tar kontakt med en ansatt fra stor avdeling
- Overgangssamtale med ansatte på stor avdeling

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Samlinger/turer på tvers av småbarn og storebarns -avdelingene
- Barnegruppa fra småbarnsavdelingen får leke på stor avdeling, i sammen med kjente ansatte
- Vi organiserer små lekegrupper med barna som skal starte på stor avdeling og 3 åringene
- 4 åringene er med Filurgruppa på en samling, og får erfaringer med hva det vil si å være Filur

Målkriterier:

- Barna og ansatte tar kontakt med barn som skal over på stor avdeling
- Barn som skal starte på storebarnsavdelingene, har lekt på stor avdeling og tilhørende uteområde
- 3 åringene og barna fra småbarn som skal starte på storebarn, etablerer lek og samspill
- Kommende filurer har forventninger til det å være en del av felleskapet i Filurgruppa

Barn 5-6 år

Tiltak:

- Skolestarterne inviterer kommende Filurer med på tur/samling
- Organiserte lekegrupper for 5 åringene, hvor leken tilrettelegges med utgangspunkt i barnas interesser
- Filuravslutning
- Avslutningstur

Målkriterier:

- Barna er i lek og samspill med andre skolestartere
- Barna erfarer at barnehagelivet blir markert med Filuravslutning

Juni

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Besøksdager for nye familier. Oppstartssamtaler for nye familier i ukene 22-23-24 og 25. Foreldremøter avdelingsvis i uke 24-25

Delmål: Hvert enkelt barn opplever trygge og gode overganger

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Vi lage gode sommeraktiviteter som vannlek, gå på tur, lese en bok ute på et pledd

Målkriterier:

- Barna viser smil og vi hører glad latter

- Barna viser glede og gleder seg til tur og etterspør tur

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Barna deles inn i mindre grupper på tvers av avdelingene i etasjen

- Barna blir tilbudt gode sommeraktiviteter sammen i barnehage, ved at vi går på turer, har vannlek, utforsker insekter og har lekegrupper på tvers av alder

Målkriterier:

- Barna er inkludert i lek og samspill med andre barn på andre avdelinger

- Barna viser glede ved å være sammen med andre barn og ansatte i barnehagen

Barn 5-6 år

Tiltak:

- Barna deles inn i mindre grupper på tvers av avdelingene i etasjen

- Barna blir tilbudt gode sommeraktiviteter sammen i barnehage, ved at vi går på turer, har vannlek, utforsker insekter og har lekegrupper på tvers av alder

Målkriterier:

- Barna viser glede ved å være sammen med andre barn og ansatte i barnehagen

Juli

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15 Ferie	16 Ferie	17 Ferie	18 Ferie	19 Ferie	20	21
22 Ferie	23 Ferie	24 Ferie	25 Ferie	26 Ferie	27	28
29	30	31	Filurer på SFO	Filurer på SFO		

Uke 29 og 30 er barnehagen stengt. Fint om foreldre registrerer barnets sommerferie i appen.

Filurforesatte skal gi beskjed om barnet starter på SFO fom 1. august. Opstartsamtale for nye foreldre i uke 26 og 27.

Delmål: Hvert enkelt barn opplever trygge og gode overganger

Barn 1-3 år

Tiltak:

- Lage gode sommeraktiviteter som vannlek, gå på tur, lese en bok ute på et pledd

2/3 åringene flytter over på stor avdeling i uke 31/32

•Målkriterier:

- Barna viser smil og vi hører glad latter
- Barna viser glede og gleder seg til tur og etterspør tur

Barn 3-4 år

Tiltak:

- Barna deles inn i mindre grupper på tvers av avdelingene i etasjen

- Barna får gode sommeraktiviteter sammen i barnehage, ved at vi går på turer, har vannlek, utforsker insekter og har lekegrupper på tvers av alder

Målkriterier:

- Barna er inkludert i lek og samspill med andre barn på andre avdelinger
- Barna viser glede ved å være sammen med andre barn og ansatte i barnehagen

Barn 5-6 år

- Barna som ønsker får starte på SFO på sin skole i august

August 2024

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
			1 Filurer starter på SFO	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14 siste dag for de barna som slutter	15 plandag stengt	16 Nytt barnehageår starter	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Nytt barnehageår starter 15. august siste dag for filurer om de ikke er på SFO er 14. august

Oppstartsamtale nye familier uke 31-32

Et liv i dine hender

Et barn som blir kritisert, lærer seg å fordømme.

Et barn som opplever fiendtlighet, lærer seg å sloss.

Et barn som blir gjort til latter, utvikler sjenanse.

Et barn som opplever skam, lærer skyldfølelse.

Et barn som blir møtt med toleranse, lærer seg tålmodighet.

Et barn som blir oppmuntret, lærer seg tillit.

Et barn som får ros, lærer seg å påskjønne.

Et barn som blir behandlet rettferdig, lærer seg rettferdighet.

Et barn som får oppleve sikkerhet, lærer seg å føle tillit.

Et barn som blir satt pris på, lærer seg å være fornøyd med seg selv.

Et barn som blir akseptert og møter vennskap, lærer seg å føle kjærlighet til verden.

Dorothy Law Holte

Dikt hentet fra: [Ett liv i dine hender – Norske Dikt](#)

Bildet hentet fra: [Grindvold barnehage - Hovedportal \(moss.kommune.no\)](#)